Dokumentet er ikke endelig, men vi velger å legge dette ut nå og det vil komme revisjoner på dette etter hvert som det kommer innspill.

Dokumentet ligger for øyeblikket til behandling hos Statens vegvesen. Det er innledet en dialog med Norsk standard der det vurderes å kvalitetssikre dokumentet gjennom standardiseringssystemet.

Brannbiler

Krav til utseende av brannbiler

Arbeidsgruppa for
dekor på brannbiler

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn
- **1.1 Generelt**
- **1.2 Bakgrunn**
- **1.3 Forankring**
- **1.4 Deltagere i arbeidsgruppa**
- **1.5 Høring**

2. Ansvar og regelverk
- **2.1 Ansvar**
- **2.2 Regelverk**
- **2.3 Godkjenning og registrering**
- **2.4 Tilbakekall av godkjenning som utrykningskjøretøy**

3. Utseende og dekor
- **3.1 Generelt**
- **3.2 Farge**
- **3.3 Dekor og merking**
- **3.4 Andre biler**

4. Type brannkjøretøy
- **4.1 Brannbil**
- **4.2 Tankbil**
- **4.3 Høyderedskap**
- **4.4 Fremskutt enhet**
- **4.5 Kommandobil**
- **4.6 Røykdykkerbil**
- **4.7 Vanndykkerbil**
- **4.8 Redningsbil**
- **4.9 Kjøretøy til opplæring**
- **4.10 Flyplassbrannbil**
- **4.11 Terrenggående kjøretøy, scootere, ATV m.v.**

5. Vedlegg
- **5.1 Vanndykkerbil**

1. Bakgrunn

1.1 Generelt

Brannvesenet er som Politi og Helse, inne i en periode med store endringer, noe som også påvirker behovene for kjøretøy. Krav til helse- miljø og sikkerhet gjør at vi har mye større fokus på en bil som arbeidsredskap enn det som var tilfelle for bare få år tilbake.

Et viktig område er brannvesenet sin jobb med å komme til et skadested. Utstyr og mannskap skal forflyttes i et trafikkbilde som er komplisert hvor trafikktettheten ofte er stor. I dette arbeidsmiljøet må brannvesenet bli sett og trafikanter må skjønne at brannvesenet er på vei og skal frem. Dette skal skje i alle tider av døgnet og ved alle type føre. Vi ser også at brannvesenet de senere år har fått en større portefølje av oppgaver og er dermed også mer ute i trafikken.

Vi ser også at tiden som vi oppholder oss i trafikken er lengre enn tidligere da vi ofte har ansvar for ordensmyndighet, noe som innebærer trafikkregulering. I denne sammenhengen er det også viktig at vi blir sett og kjent igjen av andre bilister.

En utfordring som vi ser er at hvert enkelt brannvesen har i takt med tiden (og økonomien?) laget sine egne uttrykk på bilene og vi har ikke et ensartet utseende på bilene. Ser vi til Politi og Helse har de standardisert alle sine kjøretøy, noe som er mulig da de har hvert sitt direktorat som kan gi direkte instruks. Brannvesenet har et fagdirektorat, men har ikke samme mulighet for instruks som følge av at det er kommunene som eier og driver norske brannvesen.

Ettersom vi ikke har en ensartet dekor/utseende av biler, medfører dette at vi ikke har samme mulighet for dekor som våre samvirkeaktører i politi og helse. Hver brannbil må enkeltgodkjennes, noe som mellom annet gir utslag i at brannbiler ikke kan ha reflekterende fagmerking i henhold til dagens forskrifter.

Dette rundskrivet skal ikke bare si noe om hva som er tillatt innenfor regelverket, men skal også, etter godkjenning av Statens vegvesen, være beskrivelsen som gjør at brannvesenet kan registrere utrykningskjøretøy etter disse retningslinjene og dermed får pre-godkjenning for mellom annet reflekterende fagmerking

1.2 Bakgrunn

Det er ikke bestemmelser i dag som sier hvordan en brannbil bør se ut, noe som medfører at hvert enkelt brannvesen står fritt i å gjøre som de vil, men de må selvsagt holde seg innenfor regelverket. Dette rundskrivet vil ikke kreve at norske brannvesen skal benytte samme «uttrykk» på bilene, men det vil være fordeler med felles retningslinjer for utseende av et utrykningskjøretøy. Mellom annet vil dette medføre at bilene er gjenkjennelige og vi fremstår som en felles tjeneste, det er lett å se at dette er en brannbil m.v. Videre vil man ved å følge retningslinjene være innenfor det som betraktes som en sikker og god merking.

Ut fra vårt fokus på helse, miljø og sikkerhet er det viktig at brannbiler og andre utrykningskjøretøy i brannvesenet har god og riktig merking slik at bilene er godt synlige i det miljøet de skal operere i. Mellom annet er det ønske om å bruke

reflekterende fagmerking (dekor) slik som utrykningskjøretøy i ambulanse- og politietaten.

Ved å ha felles retningslinjer for dekor, vil dette kunne være en pre-akseptert løsning hos Statens vegvesen og det er mulig å få godkjenning uten å måtte søke om dispensasjon fra kjøretøyforskriften eller i verste fall bryte med regelverket.

I rundskrivet er også bilens farge og oppbygging beskrevet. Dekor kan ikke beskrives uten at underlaget/bilen er en del av beskrivelsen. Vi tar likevel ikke opp tråden med farge på brannbil, men velger å forholde oss til to farger; rød og gul.

Rundskrivet har fokus på brannbil og kommandobil/fremskutt enhet. Øvrige biler er ikke omtalt like spesifikt, men prinsippene i rundskrivet skal være gjeldende for alle typer operative brannbiler.

1.3 Forankring

Retningslinjene er, som det står i punkt 1.2, å se på som en pre-akseptert løsning godkjent av Statens vegvesen. Arbeidsgruppa er valgt av og blant leverandørene av norske brannkjøretøy der norske brannvesen er involvert gjennom høringsrunder. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap støtter tiltaket, men har valgt å ikke sitte i arbeidsgruppa.

1.4 Deltagere i arbeidsgruppa

Et utkast til rundskriv er utarbeidet i samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av leverandører av små og store brannbiler. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap støtter tiltaket, jf. skriv av 3. august 2015 der de påpeker overfor Statens vegvesen viktigheten for at norske brannvesen får mulighet til å benytte reflekterende merking på lik linje med politi og helse. De ser det likevel ikke som nødvendig å delta i arbeidet med å utvikle felles retningslinjer da dette er et kommunalt ansvar. Det er i arbeidsgruppen en rådgiver fra Statens vegvesen.

Rundskrivet er forankret i norske brannvesen ved en høringsrunde der samtlige brannsjefer har fått mulighet til å komme med innspill.

På vegne av brannbilleverandører har arbeidsgruppen bestått av:

Stein Egenes	Egenes brannteknikk as
Tore Larsen	Ferno Norden as

Rådgiver:

Stein Erichsrud	Statens vegvesen

Prosjektleder:

Dag Botnen	Hallingdal brann- og redningsteneste iks

Leverandørgruppe:

1. Egenes brannteknikk as
2. Ferno Norden as
3. Braco as
4. Rosendahl as
5. Handicare as

6. Automont as
7. Simarud as
8. Nordic Fire & Rescue Service
9. Bertel O Steen as

1.5 Høring

Det som har vært viktig i prosessen er å ta inn de innspill som er kommet i høringsrundene med leverandører og brannvesen. Der det er gjort endringer har dette hele tiden vært med utgangspunkt i argument som sikrer en enda mer optimal brannbil/-kjøretøy med tanke på helse, miljø og sikkerhet. Utseende har likevel fokus i disse retningslinjene da dette vil være med på å sikre at trafikantene raskere klarer å identifisere en brannbil/-kjøretøy.

Gjennom høringsrunder har vi fått gode argument for de valg som gjøres og vi har endret retningslinjene der dette er formålstjenlig. Vi tilstreber at valgene som gjøres baseres på kunnskap gjennom eksempelvis forskning og ikke subjektive vurderinger.

Viktige innspill i høringsrundene:

- Det som er viktig i.f.t. utseende på en brannbil/-kjøretøy (dekor og farge) er at denne raskt kan identifiseres som den bilen dette er. Identifikasjon skjer ved at vi gjenkjenner bilen og dermed skjønner raskt at dette er en brannbil/-kjøretøy.

  Her vil mellom annet diskusjonen om farge på bil utspille seg. Vi vet at gul farge gjenkjennes raskere enn rød, men at røde brannbiler er lettere å identifisere som brannbil ut fra trafikantenes forventning til brannbiler.

  Det er i veiledningen konkludert med at rød bil med god dekor/merking er det som gjør til at bilen blir identifisert raskest som brannbil/kjøretøy. I tillegg til dette betinger det at det er et godt lys- og lydsignal.
- Det er valgt et «enkelt» preg med bakgrunn i å unngå «visuell støy». Dette med bakgrunn i gjenkjennelse, jfr punkt over.
- Sjakkstripen vil være rød/hvit både på røde og på gule biler. Rødt gir en god kontrast mot gul bil, hvit gir god kontrast mot rød bil og det skaper enhetlig identitet.

Utover dette er det gjort justeringer i forhold til plassering av dekor, størrelse på tekst og dekor m.v.

2. Ansvar og regelverk

Fra 15. september 2012 trådte endringer i regelverk for typegodkjenning/ enkeltgodkjenning av kjøretøy i kraft gjennom et revidert direktiv 2007/46/EF (Rammedirektiv for godkjenning av bil og tilhenger til bil) som regulerer godkjenning av alle typer kjøretøy inklusive utrykningskjøretøy (bla. brannbiler).

Forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil (Bilforskriften nr 817) kom i 2012 som en erstatning for kjøretøyforskriften og forskrifta implementerer direktiv 2007/46/EF.

2.1 Ansvar

Kommunene og de ulike brannvesen, har plikt til å sikre at brannvesenets kjøretøyer, er utformet og utstyrt på en slik måte at de ivaretar nødvendig sikkerhet for brukeren, men også for 3. part.

Det er en rekke lover og forskrifter samt standarder som regulerer ulike krav til utrykningskjøretøy i brannvesenet, og brannvesen er pliktige til å følge disse. De viktigste regelverk er listet opp i kapittel 2.2.

Typegodkjenning og registrering av brannbiler tilligger Statens vegvesen etter forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil. Statens vegvesen godkjenner bilene ved en av sine trafikkstasjoner i Norge.

Statens vegvesen gir også godkjenning til utrykningskjøretøy etter forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy der det foreligger et vedtak fra brannsjefen om at bilen skal benyttes som utrykningskjøretøy.

2.2 Regelverk

Følgende regelverk er relevante til denne retningslinjen:

Forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy av 18. januar 2002

Forskrift om godkjenning av bil og tilhenger av bil (FOR 2012-07-05 nr. 817)

Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr av 01.01.1997

Forskrift om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring av 12. juni 2009.

Konturmerking - UN ECE104, reg. 48 av juli 2011.

Direktiv 2007/46/EF. Regulerer en rekke kravområder for kjøretøy der det i kjøretøyforskriften/Bilforskriften heter at kjøretøy som er godkjent etter dette direktivet skal anses som godkjent.

2.3 Godkjenning og registrering

Statens vegvesen godkjenner brannbiler som ikke er typegodkjente. Som regel blir dette nærmeste trafikkstasjon til leverandør/påbygger.

Godkjenning skjer etter reglene i forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil.
Når et kjøretøy er godkjent må det registreres. Melding om registrering av brannbiler gis til Statens vegvesen ved lokal trafikkstasjonen.

Ved første gangs registrering av brannbilen må brannsjefen bekrefte at kjøretøyet skal inngå i brannvesenet sin tjeneste (og eies av kommunen). Det er ikke mulig for brannsjefen og bekrefte utrykningstatus for andre organisasjoner/ etater eller private aktører.

Vedtak om godkjenning av kjøretøy skal begrenses til et minst mulig antall kjøretøy. Som en konsekvens av dette skal den enkelte kommune og hvert brannvesen utarbeide en plan for hvilke kjøretøy som til enhver tid skal ha utrykningsstatus, permanent eller midlertidig.

Kjøretøy som skal være utrykningskjøretøy må godkjennes særskilt av Statens vegvesen. Nærmere regler finnes i forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy.

Det er kjøretøyets eier eller den som disponerer kjøretøyet som søker om godkjenning

2.4 Tilbakekall av godkjenning som utrykningskjøretøy

Prosedyrer for tilbakekall av godkjenning som utrykningskjøretøy er også regulert i forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy.

Den instansen som har fattet vedtak om at et kjøretøy skal ha utrykningsstatus kan trekke tilbake vedtaket. Det kan også være andre grunner til at forutsetningene for godkjenning ikke lenger foreligger. Da skal eieren eller den som på eierens vegne disponerer kjøretøyet framstille kjøretøyet for regionvegkontoret innen 14 dager. Det samme gjelder ved eierskifte.

Når utrykningskjøretøy er tatt ut av beredskap kan særskilt lyd- og lyssignal demonteres. Særskilt lyssignal skal alltid fjernes fra privatpersons kjøretøy når det er tatt ut av beredskap.

Når særskilt lyd- og lyssignal er demontert, regnes kjøretøyet ikke som utrykningskjøretøy

3. Utseende og dekor

3.1 Generelt

Generelt viser vi til kjøretøyforskriften kap 8, § 8-7 kapittel 6 for krav til farge og merking. Dette omhandler ambulanser og vi tilpasser derfor beskrivelsen slik at denne kan gjelde for brannvesenet sine utrykningskjøretøy.

Behovet for identifisering, trafikksikkerhet og synlighet gjør det nødvendig at utrykningskjøretøy i operativ tjeneste merkes særskilt. For eksempel må en brannbil kunne sees og oppdages under utrykning og på et hendelsessted under alle vær- og lysforhold.
Farge- og merkekravene i dette kapitlet er basert på grundige undersøkelser av synbarhet på ulike farger og materialer fra kompetente organer. Fargene er basert på europeiske anbefalinger jf. informative annex 3 til NS-EN 1789:2007.

Det er ikke i retningslinjene skrive noe om lyd- og lyssignal da dette er regulert gjennom et annet regelverk.

3.2 Farge

Utvendig farge skal være RAL 3000. Alternative farger kan være RAL 3020 og RAL 1016. Det henvises til fargeregisteret RAL 841-GL.

Ved foliering av utrykningskjøretøyet skal fargen være tilsvarende den fargekode som er nevnt i første avsnitt.

Alle påbygde karosserideler (f.eks. støtfangere, skjermer, utvendige speil, pyntelister, kantbeskyttelse, grill, tak- og ventilasjonsluker) kan leveres i farge iht. produsenten valg. Chassisrammer og felger kan være i chassisprodusentens standardfarge.

Det vil være mulig å ha bilen i andre farger enn det som beskrives over, men det tillates da ikke reflekterende merking, jf. punkt 3.3.

3.3 Dekor og merking

Generelt:

Dekor og merking må innenfor de beskrivelser som er angitt i teksten under og i forhold til vedlagte tegninger av utrykningskjøretøy, tilpasses hver enkelt bil. Slik tilpassing vil være nødvendig som følge av ulike typer chassis/kjøretøy og påbygg.

Fagmerking:

Fagmerking skal ha farge rød og hvit som sjakkmønster i to høyder i prismatisk reflekterende materiale. Fagmerking kan være foran og på sidene, men skal minimum være på begge langsider. Ved eventuell fagmerking foran er det likevel ikke tillatt med rød reflekterende merking.

Stripen skal ha en høyde på maksimum 100 mm på liten bil og 120 mm på stor bil (>3500 kg), eller en høyde på maksimum 425 mm på sjalusidører.

For liten bil skal merkingen plasseres høyest mulig for å sikre god synlighet for trafikanter. Plassering må likevel tilpasses hvert enkelt kjøretøy.

For stor bil skal fagmerkingen plasseres midtmontert på førerhus og oppe på påbygg. Fagmerkingen plasseres på denne måten for ikke å ha dobbelt merking, jfr forskrift om konturmerking av lastebiler, UN ECE 104. Fagmerking tilpasses form og kontur.

Det aksepteres også fagmerking midtmontert i stedet for oppe på påbygget. Dette må vurderes opp mot formålet med fagmerking der merkingen ikke vil være synlig når dørene på påbygget er åpne. Det stilles også større krav til kvalitet på merkingen med bakgrunn at denne må skjæres for hver flate på sjalusidørene.

Brutt fagmerking skal i størst mulig grad unngås.

Dekor skal ha samme størrelse og utseende på chassis som for påbygg.

Konturmerking:

Konturmerking for biler > 7,5 tonn er dette regulert i UN ECE R 104 og UN ECE 48. Dersom det velges konturmerking på biler < 7,5 tonn skal fargevalg være som for stor bil.

Farger skal være hvit, grå, gul eller rød. Konturmerking skal være prismatisk.

Ved å følge fagmerking og plassering av denne, vil dette aksepteres som konturmerking. I tillegg skal være konturmerking bak og nede på påbygget.

Trafikkvarsling:

Det skal være trafikkvarsling bak på bil. Trafikkvarsling skal være i fargene gul og rød der disse skråstilles til høyre og venstre med spissen oppover. Bredde på stripene skal være minimum 100 og maksimum 140 mm. Trafikkvarslingen skal være prismatisk.

Lystavle med tekst, enten integrert i bakveggen eller montert over tak, vil kunne være en forsterkning av trafikkvarslingen.

Tekst:

Foran og bak på bil kan det stå «brann og redning» eller tilsvarende for å identifisere kjøretøyet. Maksimum størrelse på bokstaver er 150 mm.

Navn på brannvesenet skal stå på begge sidene. Størrelse på bokstaver skal maksimum være 260 mm. På liten bil plasseres teksten under fagmerking. På stor bil plasseres teksten over fagrefleks på påbygget. På store flater (eksempelvis tankbil) tillates tekststørrelse inntil 260 mm.

Kallenavn for bilen skal stå på begge sider av førerhytte og på tak. Kallenavn skal skrives med stor bokstav + tall. Mellom bokstav/tall skal det være bindestrek og mellom tall skal det være punktum (H-1.1). Bokstavstørrelse på sidene skal maksimum være 110 mm og på tak minimum 350 mm.

Telefonsymbol med tekst «110» skal være plassert høyt bak. Skriftstørrelse er 100 mm og figur skal være 170 mm. Telefonsymbolet skal følge med for å unngå forveksling av 110 med kallenavn.

Farge på tekst skal være rød på gul bil og hvit på rød bil. Teksten skal være prismatisk.

Annen merking:

På fronten av en bil kan det monteres refleksstriper i hvitt eller gult for å øke synligheten. Refleksstripene kan være en videreføring av konturmerkingen eller egne striper tilpasset bilens front. Det kan benyttes prismatisk refleks.

På dør kan det være emblem eller logo. Maksimumsstørrelse er 500 mm. Denne kan ikke være reflekterende.

Annen merking og tekst tillates, men denne kan ikke være reflekterende.

3.4 Andre biler

Dersom det velges andre løsninger enn det som er beskrevet i denne beskrivelse (farge, plassering, størrelse m.v.) vil det ikke være en pre-akseptert løsning og hvert enkelt brannvesen må søke særskilt for å få kunne bruke reflekterende dekor på sine kjøretøy.

4. Type brannkjøretøy

Brannbil
En større bil bygget på et lastebilchassis. Denne har som regel et påbygg og har vanntank og slokkeanlegg samt brann- og redningsutstyr

Tankbil
En større bil bygget på et lastebilchassis der formålet er å frakte vann/skumkonsentrat i tank for brannslokking

Høyderedskap
Bil utstyrt med teleskopisk stige eller lift med eller uten kurv på toppen som er hydraulisk eller mekanisk drevet og kan rotere 360°.

Fremskutt enhet
Et lite utrykningskjøretøy ment for minimum 2 personer med slokkeanlegg og redningsutstyr for å kunne igangsette innsats på et tidligere stadium

Kommandobil
En bil som er en mobil kommandoenhet. Disponeres som regel av brannsjefen eller hans stedfortreder

Røykdykkerbil
En bil som er tilpasset et røykdykkerlag og som støttes av en brannbil eller tankbil

Vanndykkerbil
En bil som er tilpasset et vanndykkerlag med nødvendig utstyr.

Redningsbil
En bil som er tilpasset redning primært rettet mot trafikkulykker.

Kjøretøy til opplæring
Kjøretøy til bruk i opplæring til erverv av kompetansebevis for utrykningskjøretøy.

Flyplassbrannbil
Kjøretøy til bruk for brannvesen lokalisert på en flyplass.

Terrenggående kjøretøy, scootere, ATV m.v.
Tilpassede kjøretøy til brannvesen som har spesiell risiko.

5. Vedlegg

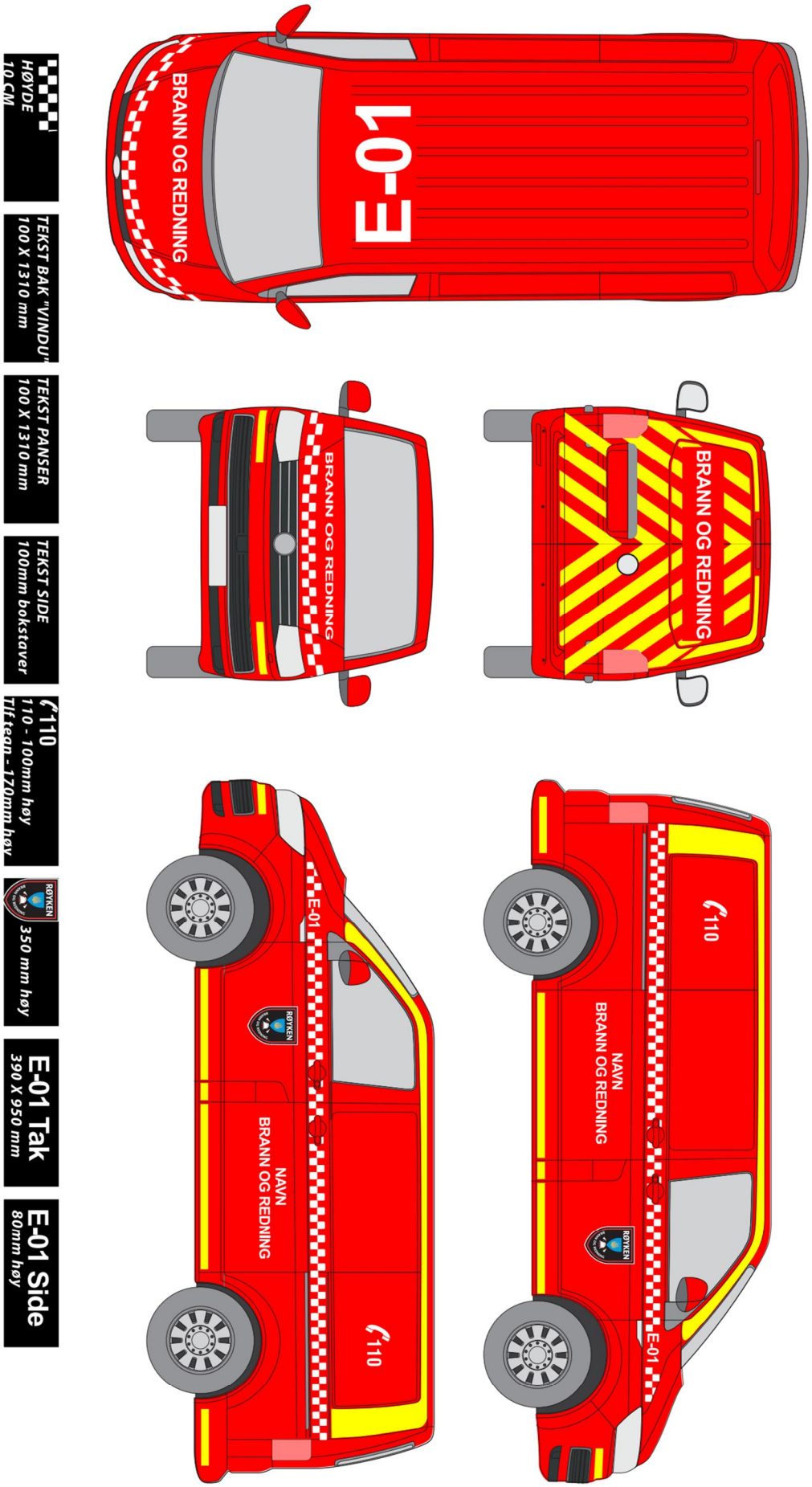

TEKST BAK "VINDU" 100 X 1310 mm	HØYDE 10 CM
TEKST PANSER 100 X 1310 mm	
TEKST SIDE 100mm bokstaver	
110 110 - 100mm høy Tlf tegn - 170mm høy	
ROYKEN 350 mm høy	
E-01 Tak 390 X 950 mm	
E-01 Side 80mm høy	

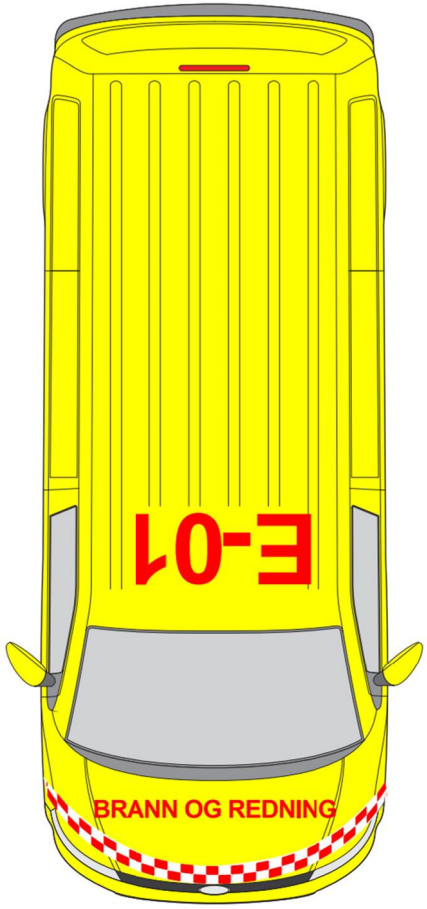

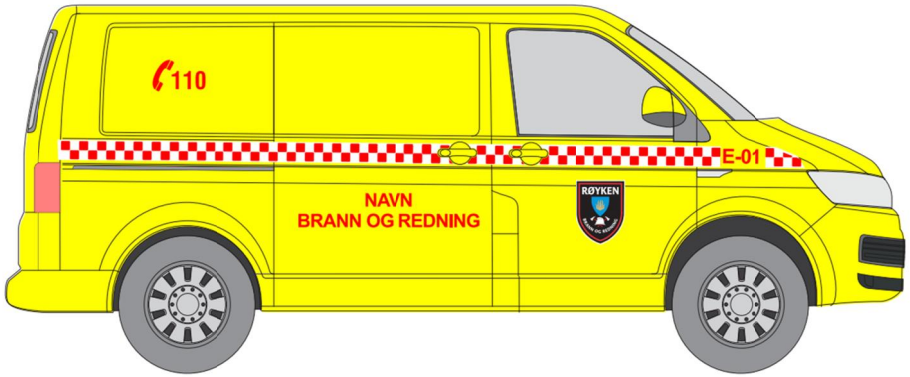

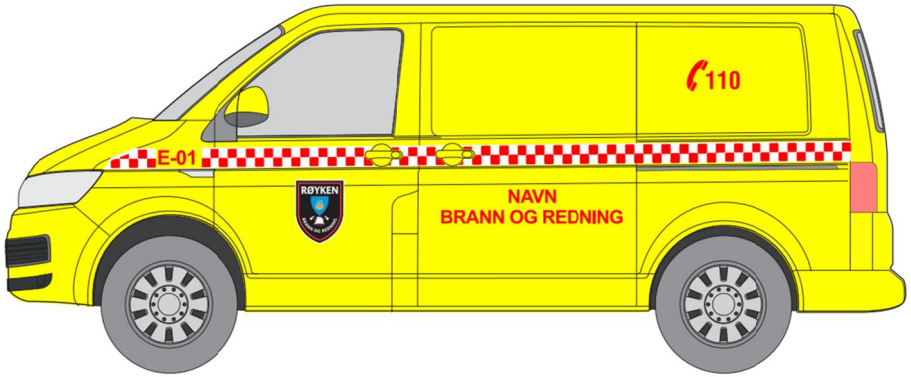

HØYDE 100 MM	TEKST BAK "VINDU" 100 X 1310 mm	TEKST PANSER 100 X 1310 mm	TEKST SIDE 100mm bokstaver	110 10 - 100mm høy If tegn - 170mm høy	RØYKEN 350 mm høy	E-01 Tak 390 X 950 mm	E-01 Side 80mm høy

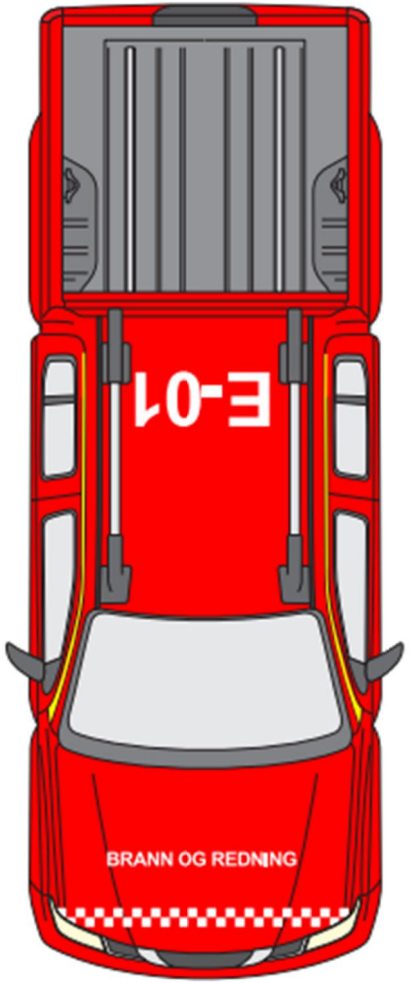
E-01
BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

E-01
110
NAVN BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

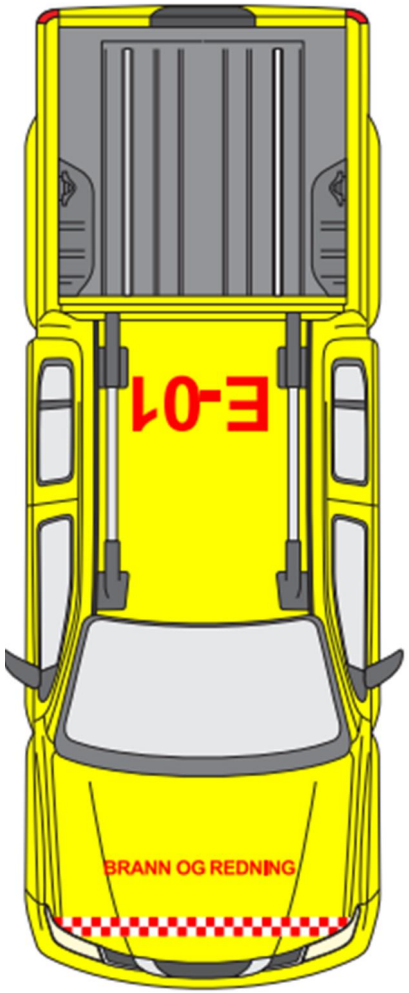
E-01
BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

E-01
110
NAVN BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

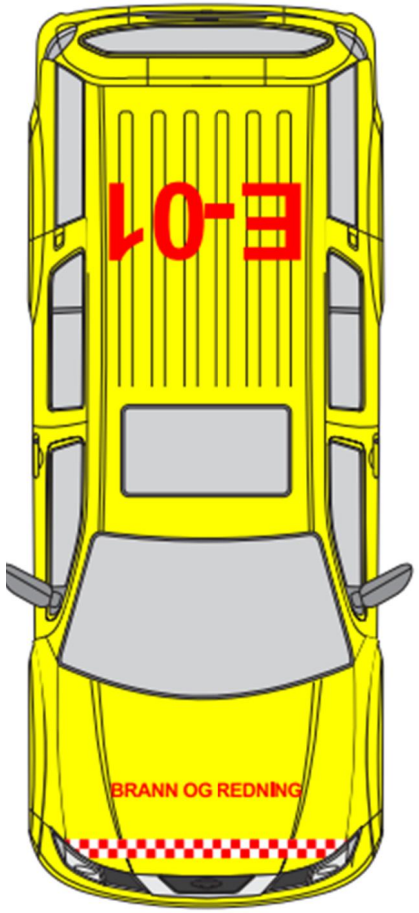
E-01
BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

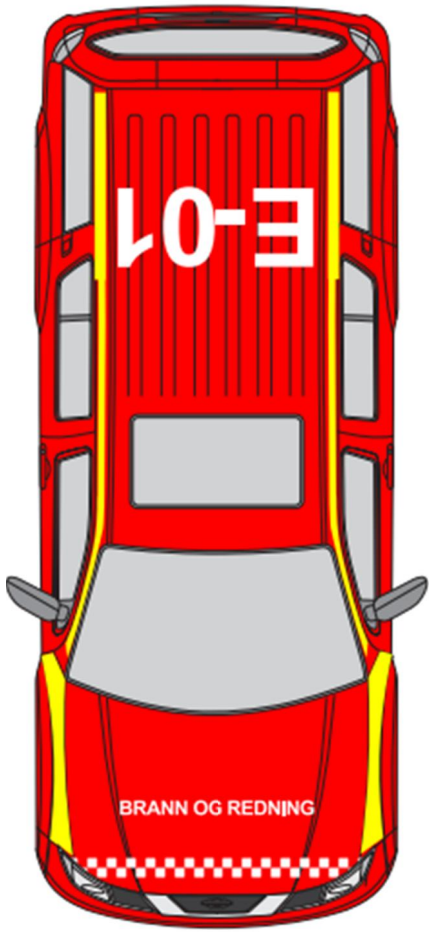
E-01
BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

BRANN OG REDNING

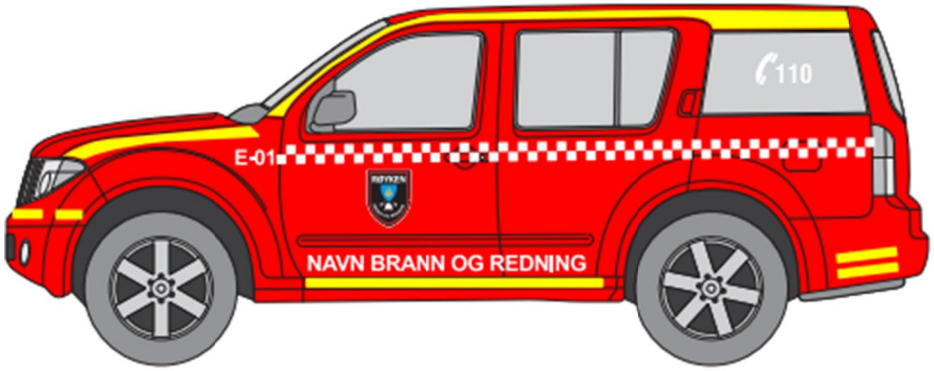
110
E-01
NAVN BRANN OG REDNING

ULYKKE
BRANN OG
REDNING

NAVN BRANN OG REDNING
A.1.1.
110

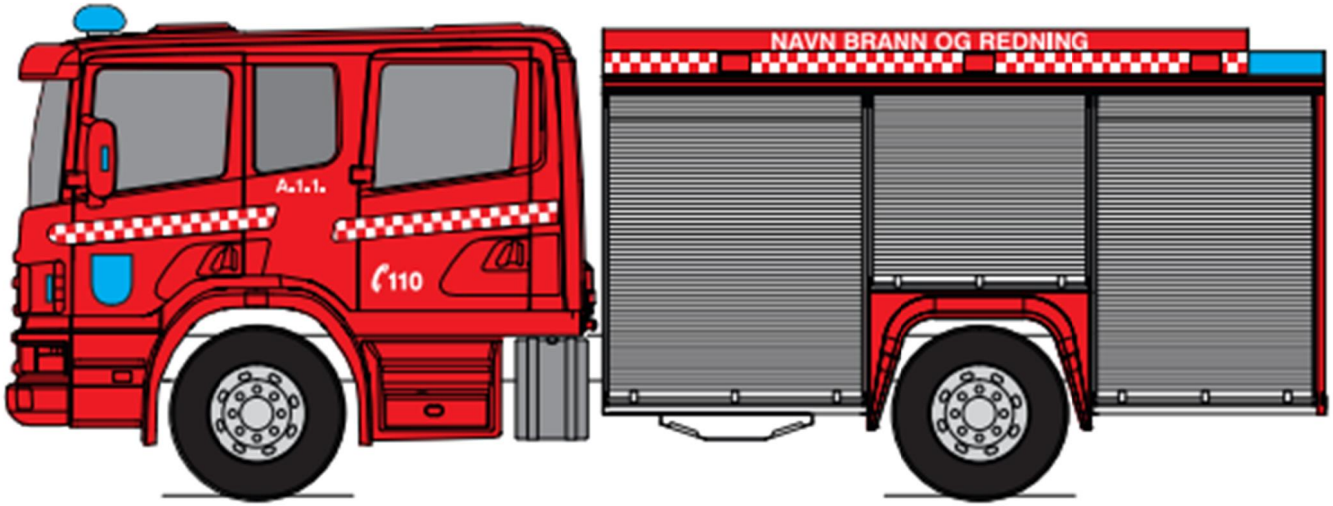
A.1.1.
110
NAVN BRANN OG REDNING

ULYKKE
BRANN OG
REDNING

NAVN BRANN OG REDNING
A.1.1.
110

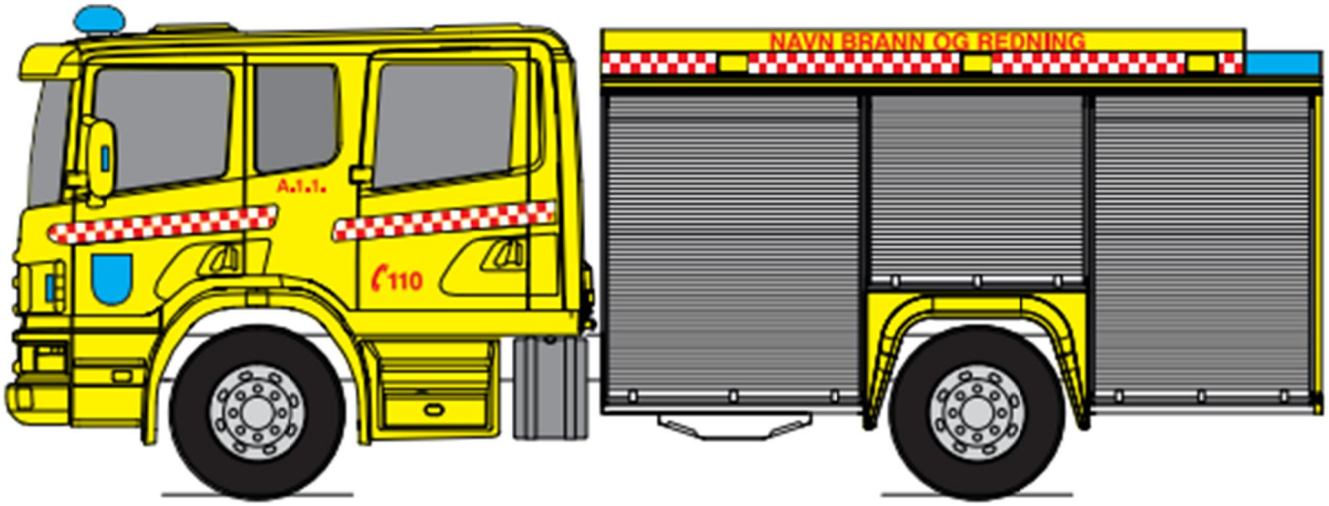
A.1.1.
110
NAVN BRANN OG REDNING